

Výkladové stanovisko č. 28 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 25. 6. 2014

- k formě plné moci k právnímu jednání u poměrů s mezinárodním prvkem

---

Dotčené ustanovení:

- § 441 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen "OZ")
- § 44 odst. 4 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen "ZMPS")

Stanovisko:

Bude-li chtít právnická či fyzická osoba ze zahraničí v České republice provést určité právní jednání se zpřísněnou formou prostřednictvím zmocněnce, postačí taková forma plné moci, jež bude vyhovovat některému z právních řádů platných v místě, kde má zmocnitel či zmocněnec sídlo nebo obvyklý pobyt, anebo také právnímu řádu platnému v místě, v němž byla plná moc vystavena, případně právnímu řádu, kterým se řídí, nebo má řídit, právní poměr založený právním jednáním zmocněnce (byl-li by jím jiný právní řád než český).

Aby se minimalizovalo riziko uplatnění výhrady veřejného pořádku, doporučuje se, aby byl podpis zmocnitele úředně ověřen.

Odůvodnění:

Ustanovení § 441 odst. 2 OZ stanoví v rámci právní úpravy smluvního zastoupení ohledně formy plné moci pravidlo, že plná moc má být udělena ve zvláštní formě, je-li tato vyžadována pro právní jednání, pro něž byla plná moc udělena. Touto zvláštní formou může být forma listinná, forma s úředně ověřenými podpisy či forma veřejné listiny. Pokud tedy právní řád například vyžaduje pro určité právní jednání formu veřejné listiny (notářského zápisu), má být v téže formě udělena i plná moc k takovému právnímu jednání.

Ovšem v případech, kdy se zahraniční právnická či fyzická osoba rozhodne provést určité právní jednání v České republice prostřednictvím zmocněnce, je nutné zohlednit také ustanovení ZMPS, jelikož jde o právní vztahy obsahující mezinárodní prvek. Přímě použitelné nařízení Řím I¹ se na tyto situace nevztahuje, neboť otázka, zda může zmocněnec zavazovat vůči třetí osobě zmocnitele je výslovně vyňata z jeho působnosti (čl. 1 odst. 2 písm. g) nařízení Řím I).

---

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy.

Podle ustanovení § 44 odst. 4 ZMPS pro zachování formy plné moci postačí, vyhovuje-li forma, mimo dalších uvedených případů, některému z právních řádů platných v místě, kde má zmocnitel či zmocněnec své sídlo nebo obvyklý pobyt, anebo také právnímu řádu platnému v místě, v němž byla plná moc vystavena případně právnímu řádu, kterým se řídí, nebo má řídit, právní poměr založený právním jednáním zmocněnce (byl-li by jím jiný právní řád než český). Stanoví-li tedy některý z těchto právních řádů mírnější požadavky na formu, v níž má být plná moc udělena, pak v těchto případech postačí udělení plné moci v této mírnější formě. Naopak, stanoví-li některý z těchto právních řádů formu veřejné listiny, bude dostačující plná moc ve formě veřejné listiny dle tohoto právního řádu s případnou apostilní doložkou (nemá být vyžadována česká veřejná listina, tedy český notářský zápis).

Na otázku, zda se tento postup nepříčí veřejnému pořádku (§ 4 ZMPS), je nutné hledat odpověď v tom, zda se méně přísná forma plné moci, než jak ji vyžaduje české právo po českém rezidentovi, příčí základním zásadám hospodářského, společenského a státního zřízení České republiky, na nichž je nutno bez výhrady trvat. Výhrada veřejného pořádku je obranou proti důsledkům a účinkům použití zahraničního práva, které jsou v tuzemském prostředí neúnosné a neudržitelné. Uplatnění výhrady veřejného pořádku je namísto kupř. v těch případech, kdy bude zjištěno obcházení českého zákona ve snaze vyhnout se českým kogentním předpisům, na nichž je třeba trvat (tj. imperativním normám, viz § 3 ZMPS).

V kontextu tohoto stanoviska (k formě zmocnění k právnímu jednání u poměrů s mezinárodním prvkem) není chráněnou hodnotou „osobní přítomnost“ zmocnitele před notářem, ale jednoznačná identifikace zmocnitele, provedená úředním, anebo jemu na roveň postaveným způsobem. V závislosti na konkrétních okolnostech a rozsahu dotčených subjektů nelze zcela vyloučit, že zájem na jednoznačné identifikaci zmocnitele bude mít zásadní význam, a to přesahující pouhé soukromé zájmy zmocnitele a dotčených třetích osob. Proto nelze vyloučit, že některé plné moci nebudou uznány z důvodu uplatnění výhrady veřejného pořádku; tam však, kde příslušné orgány toho kterého státu identitu zmocnitele osvědčí, není překážek, aby písemná plná moc byla jen s ověřenými podpisy (a nikoli ve zpřísněné formě notářského zápisu) byla uznána za relevantní i pro účely českého práva, aniž by tím došlo k porušení veřejného pořádku.

Protože ustanovení § 441 odst. 2 OZ může chránit veřejný zájem [a nikoliv jen zájmy soukromé (zmocnitele, dalších osob)], lze jej *cum grano salis* považovat za imperativní normu, ačkoli „ty se obvykle vyskytují v předpisech veřejnoprávních, (*zatímco*) v předpisech práva soukromého jen výjimečně“.² Proto nelze v dané situaci možnost použití výhrady veřejného pořádku zcela vyloučit. Je třeba zdůraznit obecnou zásadu, že výhrada veřejného pořádku je prostředkem výjimečným, k jehož použití by mělo docházet jen v ojedinělých případech po důkladném zvážení všech okolností dané situace. Zvláště ve vztahu ke státům EU je na místě restriktivní výklad výhrady veřejného pořádku. Absence ověřeného podpisu zmocnitele nemusí automaticky znamenat neplatnost jím vystavené plné moci z důvodu

---

² Podrobněji srov. Bříza, P., Břicháček, T., Fišerová, Z., Horák, P., Ptáček, L., Svoboda, J. Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 21 – 22.

uplatnění výhrady veřejného pořádku, nicméně existence podpisu úředně ověřeného minimalizuje pravděpodobnost jejího použití.

Jako příklad lze uvést založení obchodní korporace v České republice zahraniční právnickou či fyzickou osobou prostřednictvím zmocněnce. Obchodní korporace jsou zakládány společenskou smlouvou a ustanovení § 8 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, vyžaduje pro společenské smlouvy kapitálových společností a zakladatelské listiny společností zakládaných jediným zakladatelem formu veřejné listiny (notářského zápisu). Vzhledem k výše uvedenému tedy postačí, pokud plná moc udělená zahraniční právnickou či fyzickou osobou bude splňovat formální požadavky právního řádu země, v níž byla plná moc udělena nebo právního řádu země, v níž má zmocnitel obvyklé bydliště. V případě, že právní řád takové země pro tuto plnou moc bude vyžadovat mírnější formu než formu veřejné listiny, bude plná moc v této mírnější formě dostačující k prokázání zmocnění k zakladatelskému právnímu jednání v České republice, bude-li podpis zmocnitele na této listině (plné moci) úředně ověřen (tím není dotčen požadavek apostilní doložky). Nutno také zmínit, že tento postup není v rozporu s ustanovením § 30 odst. 3 ZMPS (v tomto ustanovení se zakládá výlučné použití českého právního řádu pro otázky založení a vzniku právnických osob se sídlem v České republice; otázka formy plné moci k zakladatelskému právnímu jednání nespadá do osobního statutu právnických osob, ustanovení tento statut upravující se pro posouzení formy plné moci neuplatní - naopak je na ni nutné aplikovat zvláštní kolizní normu § 44 odst. 4 ZMPS).

Toto stanovisko bylo podrobena odborné diskuzi a následně k němu hlasováním *per rollam* vyjádřili souhlas členové Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy.

Toto stanovisko neobsahuje závazný výklad právních předpisů. Výklad právních předpisů podaný v tomto stanovisku má působit pouze silou v něm obsažené právní argumentace.

Členové jmenováni do Expertní skupiny jsou odborníky z řad akademické obce, členové Legislativní rady vlády, zástupci soudů a další právní autority. Činnost členů Expertní skupiny spočívá v konzultaci k doprovodné legislativě nového soukromého práva a také ve zpracování odborných stanovisek k některým interpretačním problémům.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Komise pro aplikaci nové civilní legislativy vznikla v rámci projektu Nové soukromé právo (reg. č. CZ.1.04/4.1.00/80.00003) financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.